

Sygn. akt I C 1738/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca: SSR del. do SO Agnieszka Staszak

Protokolant: p.o. stażysty Karolina Jankowska

po rozpoznaniu w dniu 31 marca 2015r. w Poznaniu

sprawy

z powództwa:

Miasto P.

przeciwko:

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa

o nakazanie

1. oddała powództwo,
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 7217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR del. do SO Agnieszka Staszak

UZASADNIENIE

Miasto P. wniosło o nakazanie (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej z siedzibą w P. usunięcie hałdy ziemi z odpadami budowlanymi o powierzchni 6.440 m⁽²⁾ i wysokości 6 m z działki nr (...), stanowiącej własność powoda, położonej w P. przy ul. (...), o oznaczeniach geodezyjnych: obręb G., arkusz mapy (...) i nr KW (...) oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że pozwany budował na przyległej do gruntu powoda nieruchomości budynku mieszkalne osiedla przy ul. (...), zaś pozostałą z wykopów ziemię składował na przedmiotowej działce nr (...). W efekcie takich działań na gruncie powoda powstała hałda ziemi i odpadów budowlanych o powierzchni 6.440 m² i wysokości 6 m. Pomimo wzywania go do usunięcia powstałej w ten sposób hałdy, pozwany nie zadośćuczynił żądaniu.

W odpowiedzi (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w P. wniosł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że nie dokonywał nawiezienia jakichkolwiek odpadów na działkę gruntu wskazaną w pozwie. Inwestorem budowy budynków mieszkalnych przy ul. (...) w okresie od 17.08.2011 r. do 20.02.2012 r. był (...) Sp. z o.o. i to w tym okresie wykonywano wszelkie roboty ziemne. Po przejęciu przez pozwanego

placu budowy i przeniesieniu na niego decyzji o pozwoleniu na budowę nie były wykonywane żadne roboty ziemne, w szczególności wykopy pod fundamenty.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód Miasto P. jest właścicielem nieruchomości - działki nr (...) o powierzchni 1,2609 ha położonej w P. przy ul. (...), o oznaczeniach geodezyjnych: obręb G., arkusz mapy (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

W styczniu 2010 r. nieruchomość ta była częściowo ogrodzona, znajdowały się na niej pozostałości elementów betonowych, teren był porośnięty drzewami.

W dniu 11 listopada 2011 r. na działce tej znajdowały się hałdy ziemi oraz płyty betonowe zajmujące łączną powierzchnię ok. 9.100 m².

W marcu 2013 r. na nieruchomości powoda nadal znajdowała się hałda ziemi oraz elementów betonowych, częściowo porośnięta zielenią pionierską.

W sierpniu 2013 r. usypiska mas ziemnych zalegające na działce nr (...) zostały uformowane w jedną zwartą hałdę ziemi i wyrównane, wierzchnia warstwa skarpy oraz boki stanowiły wyrównaną powierzchnię, na skupisku ziemi nie znajdowała się roślinność pionierska; łączna powierzchnia hałdy wynosiła 6.440 m².

W październiku 2013 roku hałda ziemi złożona na gruncie powoda nadal wyglądała tak samo, poza pojawiającą się roślinnością pionierską.

W marcu 2014 roku nieruchomość znajdowała się w identycznym stanie. Hałda na większej - niż uprzednio - powierzchni była porośnięta roślinnością pionierską.

Nieruchomość powoda od strony północno-wschodniej graniczy z nieruchomością, na której pozwany przejął budowę obiektów mieszkalnych od (...) Sp. z o.o., obejmującą kompleks działek przy ul. (...) o nr geodezyjnych (...), (...), (...), (...), (...). Od strony południowej grunt powoda graniczy z działką nr (...), na której w 2012r. wybudowano sklep (...) - pomiędzy obiema nieruchomościami znajduje się stare ogrodzenie z siatki stalowej. Od strony zachodniej, równoległe do ul. (...), nieruchomość powoda odgrodzona jest kilkudziesięcioletnim płotem z betonowych elementów prefabrykowanych.

Dowód: wypis z rejestru gruntów k. 7, wydruk elektronicznej księgi i wieczystej (...) k. 8-13, notatka służbowa wraz z dokumentacją zdjęciową k. 14-15, notatka służbowa wraz z dokumentacją zdjęciową k.17-20, notatka służbowa wraz z dokumentacją zdjęciową k. 21-24, notatka służbowa wraz z dokumentacją zdjęciową k. 25-31, notatka służbowa wraz z dokumentacją zdjęciową k. 32-33, notatka służbowa wraz z dokumentacją zdjęciową k. 34-36, materiał zdjęciowy k. 39-46, zdjęcia lotnicze k. 37-38, zeznania świadka M. M. (1) k. 195-196, zeznania świadka L. D. k. 196, zeznania świadka P. S. k. 196-198, zeznania świadka A. G. k. 215-216, dokumentacja zgromadzona w aktach powoda o sygn. (...): pismo (...) z 9.12. 2011 r. - k. 11, materiał zdjęciowy- k. 34 – 41, pismo (...) SA z dnia 28.02.2012 r. - k. 41, protokół (...) z dnia 11.04.2012 r. - k. 43, pismo (...) z dnia 19.04.2012 r. - k. 44 ; sygn. (...)pismo z dnia 17.03.2014 r. - k. 5, wykaz decyzji środowiskowych k. 6 – 8 ; sygn. (...) - pismo Straży Miejskiej z dnia 9.01.2014 r. - k. 1 ; dokumenty zgromadzone w aktach postępowania prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową (...)sygn. akt 2 Ds. 1160/14/13 : protokół przesłuchania świadka M. K. (1) - k. 12-15 , pismo GGW P. - k. 55, decyzja nr (...) z dnia 29.06.2012 r. - k. 102 -104, opinia biegłego M. K. (2) z dnia 30.05.2014 r. - k. 126 – 134, pismo (...) - k. 140, protokół przesłuchania E. K. - k. 143 – 144, protokół oględzin nieruchomości przy ul. (...)- k. 146 – 152, protokół przesłuchania świadka J. Z. - k. 153 – 154, protokół przesłuchania świadka A. P. - k. 156 – 157, protokół przesłuchania świadka W. K. - k. 159 – 163, pismo (...) z dnia 31.10.2014 r. - k. 202 .

Decyzją Prezydenta Miasta P. nr (...)r. z dnia 17.08.2011 r., zmienioną decyzją nr (...) z dnia 8.12.2011 r., wydaną na rzecz (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. zatwierdzono projekt zagospodarowania terenu i udzielono pozwolenia na budowę inwestycji składającej się z budynku mieszkalnego z usługami nr (...) – segment A i B oraz parkingu wraz z układem drogowym i sieciami uzbrojenia terenu, na nieruchomościach położonych przy ul. (...) (działki o nr geodezyjnych (...), (...), (...), (...), (...), (...)).

W dniu 1.09.2011 r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. zawarł z M. M. (2), prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Budowlane (...) z siedzibą w P., umowę o wykonanie robót budowlanych obejmujących wykonanie kondygnacji podziemnej -1 i wzniesienie dwóch, spośród czterech, segmentów wielorodzinnych mieszkalnych. W dniu 7.09.2011 r. doszło do podpisania pomiędzy (...) Sp. z o.o. a M. M. (2) protokołu przekazania placu budowy, w którego treści wskazano, że rozpoczęcie robót wynikających z podpisanej w dniu 7.09.2011 r. umowy może ulec zmianie z uwagi na prace ziemne prowadzone przez inwestora – termin rozpoczęcia ww. prac – 19.09.2011 r., dalej wskazano że termin zakończenia prac ziemnych prowadzonych przez inwestora określa się na dzień 26.09.2011 r.

W dniu 21.09.2011 r. przystąpiono do wykonywania wykopu wstępnego w osiach A-B, natomiast w dniu 24.09.2011 r. przystąpiono do wykonywania wykopów właściwych pod ławy fundamentowej stopy w osi 1-2 na poziomie -5,369. W dniach 30.09.2011 r.- 20.12.2011 r. wykonano zbrojenie płyt fundamentowych żelbetowych, stóp fundamentowych, ścian fundamentowych, klatek schodowych, szybów wind i dokonano ich zabetonowania. W dniach 30.12.2011 r.-13.01.2012 r. wykonano zbrojenie stropów nad piwnicą oraz ich zabetonowanie; w tej samej dacie wstrzymano prace na budowie w związku ze zmianą koncepcji oraz warunkami pogodowymi.

Na początku 2012 roku ogłoszono upadłość likwidacyjną (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. na wniosek jednego z wierzycieli.

Decyzją Prezydenta Miasta P. z dnia 20.02.2012 r. w sprawie (...) przeniesiono na rzecz (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w P. pozwolenie na budowę dla całości inwestycji obejmującej budowę zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych z usługami (w tym usługi hotelowe) wraz z budynkiem garażowym oraz parkingami dla samochodów na nieruchomościach położonych przy ul. (...) (działki o nr geodezyjnych 4/8, 4/9, 4/19, 4/21, 4/22, 5/11).

W dniu 6.03.2012 r. (...)Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą w P. zawarł z M. M. (2), prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w P., umowę o wykonanie robót budowlanych obejmujących wykonanie zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych w zakresie kondygnacji podziemnej -1 zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych, wspólnej dla czterech segmentów oraz wzniesienie czterech segmentów wielorodzinnych.

W dniu 20.03.2012 r. nastąpiło wznowienie przerwanych w dniu 13.01.2012 r. prac budowlanych, natomiast decyzjami Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego z dat od 5.04.2013 r. do 4.10.2013 r. udzielono (...) Sp. z o.o. Sp. k. pozwolenia na użytkowanie budynków mieszkalnych wielorodzinnych z halą garażową, komórkami lokatorskimi, układem drogowym i parkingiem segmentów C, D, E, F.

Pismem z dnia 17.05.2013 r. powód wezwał pozwanego do udzielenia informacji, od jakiej daty i z jakiego tytułu pozwany składa je na działce nr (...) hałdy ziemi i innych odpadów. Pismo to pozostało bez odpowiedzi.

Pismem z dnia 21.06.2013 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 206.964 zł z tytułu bezumownego korzystania z w/w nieruchomości poprzez składowanie na niej ziemi.

Dowód: decyzja o pozwoleniu na budowę k. 47-49, decyzja o zmianie decyzji o pozwoleniu na budowę k. 50-51, decyzja o przeniesieniu decyzji o pozwoleniu na budowę k. 52, kopia dziennika budowy k. 95-110, umowa z dnia 7.09.2011 r. k. 111-117, decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach z dnia 29.06.2012 r. k. 53, umowa z dnia 6.03.2012 r. k. 145-164, decyzje o pozwoleniu na użytkowanie k. 120-127, kopia dziennika budowy k. 95-110, protokół przekazania placu budowy k. 118-119, materiał zdjęciowy k. 39-46, pismo powoda z dnia 21.06.2013 r. k. 65, pismo powoda z dnia 17.05.2013 r. k. 64, zeznania świadka M. M. (1) k. 195-196, zeznania świadka L. D. k. 196, zeznania świadka P. S. k.

196-198, zeznania świadka A. G. k. 215-216, dokumenty zgromadzone w aktach postępowania prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową (...) sygn. akt 2 Ds. 1160/14/13 : protokół przesłuchania świadka M. K. (1) - k. 12-15 , pismo GGW P. - k. 55, decyzja nr (...)z dnia 29.06.2012 r. - k. 102 -104, opinia biegłego M. K. (2) z dnia 30.05.2014 r. - k. 126 – 134, pismo (...) - k. 140, protokół przesłuchania E. K. - k. 143 – 144, protokół oględzin nieruchomości przy ul. (...) - k. 146 – 152, protokół przesłuchania świadka J. Z. - k. 153 – 154, protokół przesłuchania świadka A. P. - k. 156 – 157, protokół przesłuchania świadka W. K. - k. 159 – 163, pismo (...) z dnia 31.10.2014 r. - k. 202 .

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów dołączonych do akt sprawy oraz zeznań świadków. Uznano, że złożone do akt kserokopie dokumentów potwierdzają istnienie oryginałów o tożsamej treści, czego strony nie kwestionowały, nie było też podstaw by podważać tę okoliczność z urzędu.

Nie było w niniejszej sprawie sporne zarówno prowadzenie przez pozwanego inwestycji polegającej na dokończeniu budowy kompleksu budynków mieszalnych przy ul. (...) w P. na działkach o nr geodezyjnych (...), (...), (...), (...), (...), (...), jak i kwestia powstawania hałdy ziemi oraz jej stanu w poszczególnych latach. Osią sporu pozostawała jedynie okoliczność, czy staraniem pozwanego doszło do powstania hałdy ziemi na nieruchomości powoda, kiedy to nastąpiło oraz ewentualnie w jakiej części pozwany przyczynił się do jej powstania.

Pomimo podjętych przez powoda czynności, nie wykazał on, że przedmiotowy nasyp ziemi i innych odpadów został wykonany przez pozwanego, w szczególności zaś taka konstatacja nie wynika z zeznań przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków. Zeznania świadków, choć uznane przez Sąd za wiarygodne, nie posiadały odpowiedniej mocy dowodowej i nie ustalono za ich pośrednictwem postulowanych przez powoda okoliczności. Żadna z przesłuchiowanych osób nie była w stanie podać, kiedy dokładnie hałda ziemi powstała i przez kogo została ona usypana. Świadców nie potrafili wskazać, czy dowóz ziemi odbywał się pojazdami pozostającymi w dyspozycji pozwanego oraz czy nastąpiło to na jego zlecenie. Przypuszczenia świadków i ich własne osądy wyrażone także w załączonych do akt notatkach służbowych pozostawały poza zainteresowaniem Sądu, albowiem rolą świadka jest opisywanie postrzeganych zdarzeń, zaś ich analiza należy do Sądu.

Na podstawie dołączonego do akt materiału zdjęciowego, jak również pozostałego materiału dowodowego, ustalono, że nasyp ziemi w jego zasadniczej i przeważającej ilości powstał w okresie pomiędzy styczniem 2010 r. a 11 listopada 2011 r., kiedy to pozwany nie prowadził żadnych działań na nieruchomości przylegającej do nieruchomości powoda. Jak wynikało z decyzji o przeniesieniu pozwolenia na budowę, wpisów w dzienniku budowy oraz umowy zawartej pomiędzy pozwanym a M. M. (2), pozwany rozpoczął prace na terenie swojej budowy w dniu 20.03.2012 r., gdy nastąpiło wznowienie prac budowlanych przerwanych w dniu 13.01.2012 r. przez (...) Sp. z o.o. Skoro zatem w listopadzie 2011 r. hałda ziemi była już usypana, to nie sposób uznać, że hałda została usypana staraniem pozwanego. Sąd nie mógł także pominąć okoliczności wynikających z wpisów do dziennika budowy (k. 95-110) oraz załączonego do akt protokołu przekazania placu budowy (k. 118-119), z których wynika, że prace ziemne na inwestycji prowadzonej przez (...) Sp. z o.o. wykonywane były w okresie od 21.09.2011 r. do 30.09.2011 r., a w kolejnych dniach i miesiącach wykonywano zbrojenie i betonowanie płyt fundamentowych i ścian piwnic. Warte zaznaczenia jest, że w omawianym protokole przekazania placu budowy podwykonawcy z dnia 7.09.2011 r. (...) Sp. z o.o. wskazała, że rozpoczęcie robót przez M. M. (2) może ulec zmianie z uwagi na prace ziemne prowadzone przez inwestora – termin rozpoczęcia ww. prac – 19.09.2011 r. Dalej wskazano, że termin zakończenia prac ziemnych prowadzonych przez inwestora określa się na dzień 26.09.2011 r. Już z treści powyższych dokumentów wynika, że na budowie prowadzonej dopiero od 2012 roku przez pozwanego zasadnicze wykopy wykonywane były do 30.09.2011 r. i to przez (...) Sp. z o.o., zanim ogłoszono jej upadłość i zanim pozwolenie na budowę zostało przeniesione na pozwanego. Z wpisów do dziennika budowy wynika, że pozwany przejmował budowę w marcu 2012 roku - w stanie z zakończonym zbrojeniem i betonowaniem stropów nad piwnicami-garażami podziemnymi, co potwierdza także dokumentacja zdjęciowa wykonana przez powoda, a zatem w stanie, gdy wykopy były już wykonane, skoro zakończono budowę kondygnacji podziemnych.

Ciężar dowodu w procesie cywilnym został ukształtowany jednolicie i spoczywa zawsze na tym kto twierdzi, a nie na tym, kto zaprzecza (ei incumbit probatio qui dicit, non qui negat). Zasada ta znajduje pełne odwzorowanie w treści art. 6 kc, który stanowi, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki

prawne oraz art. 232 kpc, w myśl którego strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Z przepisów tych wynika literalnie obowiązek dowodzenia jedynie okoliczności pozytywnych (twierdzeń o faktach); okolicznością taką jest niewątpliwie naruszenie prawa własności powoda poprzez wtargnięcie na jego grunt, wwiezienie i usypanie na nim hałdy ziemi o powierzchni 6.440 m² i wysokości 6 m - powód zatem był zobligowany do wykazania tych okoliczności. W ocenie Sądu, powód ciężarowi temu nie sprostał i nie wykazał, by pozwany - choćby nawet w części - przyczynił się swoimi działaniami do powstania przedmiotowej hałdy ziemi. Widniejąca na załączonych do akt sprawy zdjęciach droga na grunt powoda prowadząca z nieruchomości, na której pozwany prowadził inwestycję, nie była dowodem nie wystarczającym do przypisania pozwanemu zarzucanych mu przez powoda naruszeń. Z faktu istnienia tej drogi nie sposób bowiem wywodzić, jaka część hałdy została nawieziona po dniu 20.02.2012 r. (data przepisania na pozwanego pozwolenia na budowę), skoro wykopy na inwestycji zostały dokonane niewątpliwie do dnia 30.09.2011 r. Nadto, skoro pozwany zawarł umowę o kompleksowe działania z podwykonawcą - M. M. (2), który w rzeczywistości prowadził prace budowlane na nieruchomości, to nie sposób uznać, że pomimo niepodjęcia faktycznych działań, pozwany nawiązał na nieruchomość powoda ziemię. Nie można także uznać, że skoro pomiędzy obiema nieruchomościami istniał przejazd umożliwiający zwożenie ziemi i odpadów, to niewątpliwie pozwany tę ziemię i odpady tam składował. Pozwany podnosił w toku sprawy, że grunt powoda był ogólnodostępny i powód nie kontrolował pojazdów tam wjeżdżających.

Dla ustalenia powołanych przez powoda okoliczności faktycznych nie mogły być przydatne dokumenty zgromadzone w aktach postępowania przygotowawczego o sygn. 2 Ds. 1160/14/13 prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową (...), w szczególności protokoły przesłuchania świadków, które nie mogły zastąpić zeznań świadków przed tutejszym Sądem, bowiem naruszałoby to zasadę bezpośredniości. Niemniej z zeznań tych osób nie wynika, by to pozwany nawiązał choćby w części ziemię na hałdę znajdująca się na nieruchomości powoda. Także z przywołanych przez powoda dokumentów zawartych w aktach o sygn. (...), (...), (...) nie wynika, by to pozwany był twórcą lub współtwórcą nasypu ziemnego; z materiału tego wywieść można jedynie, że taka hałda została utworzona oraz w jakim okresie czasu to nastąpiło, jak również, że nieopodal pozwany prowadził prace budowlane. Konstatując powyższe, należy stwierdzić, że postulaty powoda nie mające oparcia w materiale dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie rozpatrywane mogą być jedynie w granicach prawdopodobieństwa, nie zaś dowodu.

Sąd oddalił wnioski powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny geodezji i opinii biegłego z dziedziny ochrony środowiska, kierując się założeniem, że okoliczności, które miałyby być stwierdzone tymi dowodami, byłyby nieprzydatne dla rozstrzygnięcia. Skoro powód nie wykazał, by hałda ziemi została nawieziona przez pozwanego, to ustalenie jej rozmiarów, czy kosztów wywozu nie miało dla rozstrzygnięcia sprawy żadnego znaczenia (art. 217 § 3 kpc). Oddalono także wniosek o przeprowadzenie dowodu z akt księgi wieczystej o nr (...), albowiem przysługiwanie powodowi prawa własności tej nieruchomości nie było w sprawie kwestionowane.

Sąd zważył, co następuje:

Źródła roszczenia powoda należy upatrywać w treści art. 415 kc w zw. z art. 416 kc w zw. z art. 363 § 2 kc.

W ocenie Sądu, podstawą tą nie powinien być art. 222 § 2 kc, którego treścią jest wprowadzenie „przywrócenie stanu zgodnego z prawem i zaniechanie naruszeń”, czego jednak nie należy utożsamiać z usunięciem in natura skutków naruszenia prawa – zmian w substancji rzeczy. Uzasadniając to stanowisko, należy przywołać istotę treści prawa własności oraz funkcji roszczeń ochronnych, mając na uwadze, że właściciel jest wyłącznie uprawniony do posiadania, korzystania i rozporządzania rzeczą. Właśnie zabezpieczeniu sfery wyłącznych uprawnień właściciela służą zastrzeżone środki ochronne z art. 222 kc. Petytoryjne środki ochrony własności służą likwidacji stanu bezprawnej ingerencji osób trzecich, naruszających sferę wyłącznych uprawnień właściciela. Roszczenie windykacyjne służy likwidacji stanu nieuprawnionego władania cudzą rzeczą, natomiast roszczenie negatywne znajduje zastosowanie w razie innego naruszenia prawa własności. Z kolei likwidacja wyrządzonej szkody, która nastąpiła poprzez ingerencję w istotę własności następuje w odrębnym trybie, przy zachowaniu przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej – deliktowej (por. E. Gniewek, [w:] System pr. pryw., t. 3, s. 947, T. Dybowski, Ochrona własności, s. 344; Gniewek,

Komentarz, s. 503; W. J. Katner, Ochrona własności nieruchomości, s. 96–97; S. Wójcik, w: System, t. II, s. 534, S. Rudnicki, G. Rudnicki, Komentarz do KC, Ks. II, 2011, s. 391–392; J. Ignatowicz, w: Komentarz KC, t. I, 1972, s. 595)

Zgodnie zatem z powoływanym wyżej przepisem art. 415 kc, kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Powodowi, poprzez ingerencję w jego prawo własności, wyrządzono szkodę, zatem był on legitymowany do żądania od podmiotu, który tą szkodę wyrządził - jej naprawienia. Wskazać w tym miejscu należy, że podstawy odpowiedzialności pozwanej spółki, jako osoby prawnej, należy poszukiwać w treści art. 416 kc, zgodnie z którym osoba prawna jest obowiązana do naprawienia szkody wyrządzonej z winy jej organu. Z językowej wykładni powołanego przepisu wynika, że podstawą przypisania odpowiedzialności na podstawie art. 416 kc jest dopuszczenie się czynu niedozwolonego przez osobę, która została powołana jako piastun organu. Chodzić będzie zawsze o osobę fizyczną, prawidłowo powołaną jako organ jednoosobowy lub wchodzącą w skład organu kolegiального, w realiach sprawy niniejszej – członków zarządu komplementariusza. Wobec trudności w udowodnieniu konkretnych działań lub zaniechań określonej osoby wchodzącej w skład organu, judykatura i doktryna posługuje się koncepcją tzw. winy anonimowej (bezimiennej), która pozwala uznać winę określonej jednostki organizacyjnej na podstawie ustaleń niewłaściwego postępowania bliżej niezidentyfikowanych osób fizycznych, działających w danej strukturze. W tym kontekście zaniechanie osoby prawnej należy ocenić jako niedopełnienie przez osoby zarządzające przedsiębiorstwem i jego personel obowiązków zachowania należytej staranności przy wykonywaniu swoich funkcji, które uzasadnia odpowiedzialność na podstawie art. 416 kc, a z racji relacji zwierzchnictwa i podporządkowania na podstawie art. 430 kc w związku z art. 415 kc (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 28.02.2013 r., sygn. I ACa 91/13, dot. niepubl.).

Z kolei w myśl art. 363 § 1 kc, naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej.

Powód w niniejszej sprawie dochodził zobowiązania pozwanego do usunięcia wytworzonej przez niego hałdy ziemi i innych odpadów, a zatem naprawienia szkody poprzez przywrócenie stanu poprzedniego. W tym kontekście podkreślenia wymaga, że dochodzenie roszczeń odszkodowawczych, niezależnie od tego, czy źródłem szkody jest delikt, czy niewywiązanie się z zapisów umowy, wymaga wykazania kilku podstawowych elementów wymienionych szczegółowo w treści art. 361 kc, 415 kc (416 kc), 471 kc: istnienia szkody; wysokości szkody; związku przyczynowego pomiędzy zachowaniem pozwanego a odniesioną szkodą (*conditio sine qua non*) i dodatkowo w przypadku deliktu – winy, w tym bezprawności działania lub zaniechania (obiektywnej nieprawidłowości czynu).

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że w istocie powodowi została wyrządzona szkoda poprzez umieszczenie na jego gruncie nasypu ziemnego, którego koszt usunięcia oszacowano na sumę 1.500.000 zł. Powód nie wykazał jednak istnienia pozostałych przesłanek warunkujących odpowiedzialność pozwanego. Skoro nie było w sprawie sporne, że znaczna część hałdy ziemi istniała już w 2011 roku, co obrazowały notatki i materiał zdjęciowy sporządzone przez pracowników powoda oraz zeznania świadków, a pozwany przejął inwestycję na sąsiedniej działce dopiero wiosną 2012 r., to jego ewentualna odpowiedzialność deliktowa wymagałaby wykazania, w jakiej części po 2012 r. hałda powstała jego nakładem. Powodowi nie udało się wykazać również jakichkolwiek konkretnych działań pozwanego skutkujących powiększeniem istniejącej hałdy. Z żadnego dokumentu zgromadzonego w aktach sprawy oraz z zeznań żadnego ze świadków nie wynikało, by to pojazdy pozwanego nawoziły grunt na działkę powoda lub by to pozwany wydał decyzję o takim składowaniu odpadów.

W świetle powyższego należało uznać, że powód nie sprostał ciężarowi dowodowemu w zakresie ustaleń faktycznych, co w sposób bezpośredni przełożyło się na niespełnienie przesłanek z art. 361 kc i 415 kc (416 kc) i skutkowało oddaleniem powództwa. Nie było również podstaw dla uznania, że pozwany odpowiada za ewentualne czyny poprzedniego inwestora (...) Sp. z o.o., skoro brak było jakiegokolwiek dowodu na istnienie sukcesji odpowiedzialności za działania upadłej spółki. W świetle przepisów prawa cywilnego, pozwany (...) Sp. z o.o. sp. k. w P. jest odrębnym od (...) Sp. z o.o. w P. podmiotem, który przejął po poprzednim inwestorze pozwolenie na budowę i dokończył rozpoczętą inwestycję. Niemniej, w sprawie brak dostatecznych dowodów nawet dla uznania, że to (...) Sp. z o.o. w P. wytworzyła przedmiotową hałdę ziemi.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc, obciążając nimi w całości powoda, jako stronę przegrywającą spór. Na koszty poniesione przez pozwanego składało się wynagrodzenie jego pełnomocnika w wysokości 7.200 zł, ustalone na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, powiększone o opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

SSR del. do SO Agnieszka Staszak